

Adviesraad **Wet maatschappelijke ondersteuning**

Ambtelijk secretariaat
Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn

Aan: College van B&W van de gemeente Apeldoorn

T: 055 580 22 41
E: cliëntenraden@apeldoorn.nl
www.wmoraadapeldoorn.nl

CC: Ellen Roza
Francine Kruitbosch

Datum: 8 mei 2014
Uw brief d.d.: 2 april 2014
Ons kenmerk: WMO 1405-03

Betreft: Advies op de uitvoeringsnota "*Doorontwikkeling CJG Apeldoorn- passende zorg voor ieder kind*"

Geacht college,

De adviesraad Wmo, verder te noemen de adviesraad, is gevraagd een advies uit te brengen op de conceptnotitie "*Doorontwikkeling CJG*" (versie 31-03-2014).

In het advies zullen we eerst een algemene reactie geven op de gehele notitie, dan onze opmerkingen per hoofdstuk uitwerken, en waar nodig ingaan op de collegevoorstellen en afsluitend een relatie leggen naar ons advies op de kadernota "*Jeugd, onze zorg*".

Algemeen

Allereerst spreken we onze waardering uit voor deze notitie. Het document is goed leesbaar en geeft zeker antwoord op de vraag hoe de huidige lokale jeugdzorg verder te verankeren en het vraagstuk van opschaling, de samenhang t.b.v. passende zorg te garanderen en de te verwachten organisatie- en sturingsvraagstukken voor de toekomst te modelleren.

De notitie beoogt uitvoering te geven aan de keuzes uit de nota "*Jeugd, onze Zorg*". De beschrijving van de positie, taak en rol van het Centrum voor Jeugd en Gezin komt in deze notitie aan de orde. Zoals we in ons advies op de kadernota al aangaven, kan de adviesraad zich vinden in de centrale rol, van het CJG en CJG4kracht, als spin in het web t.b.v. het organiseren van snelle hulp op basis van de vraag van de cliënt. Klanttevredenheid, het voorkomen van wachtlijsten, de kwaliteit en duurzaamheid van de hulp en de visie op en vormgeving van cliëntenparticipatie, blijven voor de adviesraad maatgevende ijkpunten bij het beoordelen van deze notitie.

Deze notitie gaat niet over te maken beleidskeuzes, zoals deze waren opgenomen in de kadernota. Om die reden heeft dit advies meer het karakter van aanbevelingen dan van een krachtige standpuntbepaling of voorstellen tot wijzigen van het ingezette beleid.

Begripshantering en eenduidigheid

Het gemak waarmee begrippen geïntroduceerd worden zonder eenduidige omschrijving en mogelijk alleen te begrijpen voor "insiders" maakt het wenselijk om t.b.v. deze notitie een begrippenlijst op te nemen of in de tekst toe te lichten wat bedoeld wordt. Voorbeelden hiervan die om uitleg vragen zijn bijvoorbeeld: een intern begeleider, ... een meer complexe zorgvraag, ... een meer complex probleem, ... een Veiligheidskamer.

Een begrippenlijst stimuleert een gezamenlijke taal, niet alleen voor deelnemende partners, maar ook voor cliënten en hun vertegenwoordigers.

Advies 1: Voeg een begrippenlijst toe aan de definitieve versie van de nota.

Blz. 3 Preventie

“Preventie en inzet op lichte vormen van zorg en ondersteuning worden optimaal ingezet” is de beschrijving in de notitie. Een zo'n belangrijke inhoudelijke doelstelling als preventie vraagt ons inziens een prominenter plek in deze notitie (zie ook inhoudelijke kaders blz. 5).

Sport is expliciet in de nota opgenomen en komt tegemoet aan meerdere doelen t.a.v. het stimuleren van gezonde jeugd, maar ook belangstelling wekken voor kunst/cultuur en natuur kunnen een belangrijke bijdrage leveren. Talentontwikkeling in brede zin past nadrukkelijk bij mogelijkheden om het stimuleren van deelname aan de samenleving te bevorderen. Juist voor kinderen en jongeren waarvoor dat minder vanzelfsprekend is.

Advies 2: Geef preventie een prominenter plaats, zowel m.b.t. de signaleringsfunctie, de risicogroepen / -situaties, als de gewenste activiteiten.

Inleiding

Blz.3 Verbinding, deskundigheid en controle

Onder het kopje verbinding wordt gesteld, dat verbinden resulteert in verantwoordelijkheid nemen. Ons inziens komt dat niet vanzelf tot stand. Dit vraagt om een betere beschrijving van een dergelijk proces. Ook de voorgestelde laagdrempeligheid en nabijheid verdienen een concreter plan. De bevolkingssamenstelling, de couleur locale van de 4 CJG's en het laagdrempelig aansluiten op nieuwe doelgroepen dient gevarieerd uitgewerkt te worden. Dit ziet de adviesraad graag in de uitvoeringsnota terugkomen.

Advies 3: Werk het proces van verbinden en laagdrempeligheid concreter uit, met oog voor de eigenheid van elke CJG.

Blz. 4 Deskundigheid

De adviesraad onderschrijft de hoogwaardige deskundigheid van de professional. Als het gaat om het ontwikkelen van de beste kwaliteit zijn dat dan de investeringen waarover geschreven wordt op blz. 4? Zo ja, dan is een concrete uitwerking nodig om te zien hoe dat past bij de inhoudelijke kaders. In deze notitie wordt niet duidelijk gemaakt welke behoefte er aan scholing nodig is. Een transformatie als deze mist dan een belangrijke pijler om de kwaliteit te sturen.

Advies 4: Neem een paragraaf over gewenste scholing op.

Hoofdstuk 1 Kaders voor jeugdzorg

Blz. 5 Gezinsplan als integrale aanpak

De integrale aanpak wordt beschreven als een aanpak, waarbij het gezin de regie heeft en lukt dat niet dan neemt de professional de regie.

Een integrale aanpak lijkt zo een doel op zich, maar is naar het inzicht van de adviesraad vooral het hart van de praktijk die zich met CJG4kracht aan het ontwikkelen is en waarbij rollen, verantwoordelijkheden, hulpbronnen (sociaal netwerk, educatie, speciale hulp e.d.) kunnen veranderen. Alleen de beschrijving van de verantwoordelijkheid doet geen recht aan de gewenste verandering in opstelling van zowel cliënten als professionals.

Advies 5: Neem in dit hoofdstuk kenmerken van de nieuwe wijze van werken.

Hoofdstuk 2 Rol en positie CJG in wijken en dorpen

“Partners van het CJG”?

In dit hoofdstuk worden verschillende partners genoemd. Volgens de adviesraad is het beter om i.p.v. passend onderwijs te spreken over het Onderwijs en het Samenwerkingsverband. Dat is immers een ‘persoon’ die kan worden aangesproken. Zoiets geldt ook voor Specialistische hulp.

In de notitie wordt gesproken over wijken en dorpen. De gedachtevorming over de wijken vormt de rode draad, maar blijkbaar bestaat er nog geen duidelijkheid over waar in de dorpen een CJG komt en of de vorm en inhoud van de CJG’s dezelfde zal zijn als in Apeldoorn?

Ten aanzien van het partnership blijft onduidelijk wanneer je als partner gezien wordt. Is er onderscheid in bijvoorbeeld een partner als vaste aanspreekpersoon, een te raadplegen persoon dan wel een partner als kernspeler. Hoe zit het vervolgens met ieders verantwoordelijkheid en deelname aan besluitvorming. Daarnaast wordt nog niet duidelijk of de aan partners verstrekte informatie gecommuniceerd wordt met de cliënt of het cliëntsysteem.

De aanwezigheid van een schoolmaatschappelijk werkster op elke school van voortgezet onderwijs is gewenst. Hierdoor is er voor elke jongere hetzelfde aan signalering en zorg gegarandeerd. De beperking tot ‘een aantal scholen’ doet vermoeden dat er criteria aan de selectie van dit aantal ten grondslag ligt.

Advies 6: De inhoud van het begrip “partnership” moet een heldere, eenduidige invulling krijgen.

Blz. 8 Inzet van specialistische hulp

Er wordt gesproken over de noodzaak specialistische hulp in te zetten. De adviesraad onderschrijft het uitgangspunt dat het CJG de betrokkenheid en het contact met de cliënt houdt, mocht tweedelijns hulp ingezet moeten worden.

Echter de zorg blijft dat de procedure beschreven in hoofdstuk 3 zodanig verdragend gaat werken, dat voor de cliënt schadelijke effecten optreden. Hoe garandeert de procedure de uitgangspunten van snelheid in noodzakelijk te bieden hulp, zoals eerder is aangegeven. En hoe wordt gegarandeerd dat een inefficiënt overlegcircuit ontstaat zonder noodzakelijke doorzettingsmacht?

Advies 7: Zie toe op een procedure die voorkomt dat cliënten de dupe worden van vertraging door bureaucratie en het ontbreken van doorzettingsmacht.

Hoofdstuk 3 Toegang individuele voorzieningen

Blz.10 In dit hoofdstuk wordt aangenomen dat het afgeven van verleningsbeschikkingen geen verdragend effect heeft op het inzetten van snelle en passende zorg. De adviesraad heeft de nodige twijfel bij deze aanname. De hoeveelheid overlegteams voedt die twijfel.

In deze notitie wordt geen aandacht besteed aan het voorkomen van wachtlijsten.

Kortom: naast onze zorg over het ontstaan van een inefficiënt overlegcircuit hebben we ook zorg over het toekennen van passende zorg en het voorkomen van wachtlijsten.

Advies 8: Maak van zowel het ontwerpen van een efficiënte overlegstructuur, als van snelle passende zorg een resultaatsverplichting. Dit zou ook moeten gelden voor het voorkomen van wachtlijsten.

Bezwaar maken

Op blz. 11 staat beschreven dat er een mogelijkheid is om bezwaar te maken tegen het inzetten van enkel lichte vormen van ondersteuning. De vraag is of het indienen van bezwaar alleen de gevolgde procedure betreft of ook inhoudelijke bezwaren ontvankelijk kunnen worden verklaard.

Advies 9: Maak duidelijk waartegen bezwaar gemaakt kan worden.

Hoofdstuk 5 De organisatie van Centrum voor jeugd en Gezin

Blz.14 Taken CJG

Het CJG "nieuwe stijl" beoogt zowel aan de voorkant verbindend op te treden (preventie en vroegsignalering), als kwaliteit te genereren naar haar eigen product (vroeg interventie en lichte zorg en de gerichtheid op het systeem). Daarnaast beoogt het CJG de toegang tot en samenhang van de achterkant te verzorgen en ontwikkelen. Dat vraagt veel van het organiserende vermogen van het CJG.

Het lijkt de adviesraad de beste optie om een zelfstandige, nieuwe organisatie te realiseren die de slagkracht heeft, die nodig is voor het brede spectrum aan taken.

In de notitie wordt gesproken over het invoegen van de JGZ in het CJG nieuwe stijl. Hoe wordt de invoering van een dergelijk nieuw model gedacht vanuit de kennis dat invoegen noodzakelijk is en welke afbreukrisico's brengen een zachte landing in gevaar. Veel start- en overgangsproblemen hebben direct invloed op de continuïteit van zorg.

Advies 10: Maak inzichtelijk hoe het proces van het invoegen van de JGZ in het CJG nieuwe stijl gedacht wordt en neem maatregelen zodat passende zorg geen gevaar loopt.

Blz.15 Functies en competenties

In de beschrijving van de functies krijgt de adviesraad de indruk dat gekozen wordt voor een sterk medische oriëntatie. Die functies zijn namelijk in het bijzonder gedetailleerd beschreven. De gedragswetenschappelijke en sociaalpedagogische functies kennen niet die specifieke en noodzakelijke uitwerking van hun functies.

Daarnaast lezen we dat de nodige staffuncties gedacht worden. Het gevaar van een topzware staf-/managementlaag lijkt ons niet het antwoord op een CJG wat meer weg heeft van een netwerkorganisatie met grote mogelijkheden voor de uitvoerende professionals om daadkrachtig en resultaatgericht te werken. Hoe wordt gedacht over de gewenste samenstelling van het personeel?

Advies 11: Neem in de notitie een hoofdstuk gewenste samenstelling van personeel op en specificer daarbij ook de gedragswetenschappelijke functies.

Blz.16 Raad van Toezicht

Momenteel ziet men een ontwikkeling waarin het meer gebruikelijk wordt om in de raden van toezicht een zetel voor een cliëntvertegenwoordiger in te ruimen. Het past ook in de wettelijke en morele verplichting cliëntenparticipatie te versterken. De vraag is of zich hiervoor voldoende kandidaten melden gezien het feit dat men inzet op kortdurende hulp. Dat zou een belemmering kunnen zijn voor het goed functioneren van een dergelijke raad.

Advies 12: Overweeg om in de raad van toezicht ten minste één zetel voor een cliëntvertegenwoordiger beschikbaar te stellen.

Hoofdstuk 7 Cliëntenparticipatie en klachtenafhandeling CJG

Blz.21 Cliëntenparticipatie

Uit de tekst begrijpt de adviesraad dat cliëntenparticipatie is gedacht in de vorm van een cliëntenpanel. Tevens wordt aangegeven dat een jongerenpanel niet opportuun is. Juist vanwege de onbekendheid van jongeren met het CJG is het denkbaar al bij de opbouwfase een jongerenpanel te betrekken. Zo ontstaat er vanaf het begin een cultuur om de raadpleging van jongeren gestalte te geven en zo tot een vorm te komen die wat betreft communicatie en raadpleging bij hen past en een betere organisatie van de jeugdzorg als doel heeft.

De vindplaats voor het panel kan ook gezocht worden in scholen voor voortgezet onderwijs vanuit de ontwikkeling van het CJG nieuwe stijl. Laat zien dat de cliëntenraadpleging aansluit bij de groep jongeren met een licht verstandelijke bespreking.

Het instellen van een onafhankelijke klachtencommissie, een onafhankelijke vertrouwenspersoon, maar ook een afhankelijke ombudsman jeugdzorg wordt door de adviesraad onderschreven.

Advies 13: Maak gebruik van adviezen van St. Alexander en benut jongerenraadpleging in de regio.

Hoofdstuk 8 Financiën en controle

De adviesraad begrijpt dat de toegangsfunctie uitgebreid gemonitord wordt. De vraag is of in de huidige praktijk al gemonitord wordt. Zo niet, dan lijkt dat wenselijk in het perspectief van 2015 en met het oog op de effectiviteit van de uitrol van de nieuwe visie. De ontwikkelingen t.b.v. de vormgeving van de cliëntenparticipatie kunnen dan meegenomen worden, evenals de wenselijke personeelssamenstelling (kwalitatief en qua omvang) en het voorkomen van wachtlijsten.

Relatie kadernota "Jeugd, onze zorg"

In ons advies op de kadernota "Jeugd, onze zorg" pleit de raad voor het betrekken van de groep 18+ bij de jeugdzorg? Hoe de noodzakelijke dienstverlening voor hen eruit gaat zien, blijft nog onderbelicht. Ook de positie van MEE, nu leverancier van kortdurende cliëntenondersteuning - waarvan de helft t.b.v. van jeugd-, is onzichtbaar in het model van doorontwikkeling.

Advies 14: Besteed in de nota ook aandacht aan de opvang van de groep 18+.

Tot slot

De adviesraad wenst u veel wijsheid bij de verdere ontwikkeling van het CJG en blijft graag op dezelfde prettige wijze betrokken bij het ontwikkelen van het Jeugdbeleid in Apeldoorn en de regio. Daarbij zijn wij graag bereid, indien gewenst, dit advies mondeling toe te lichten.

Met vriendelijke groeten,

J.H.J. Schreuder
Voorzitter Adviesraad Wmo gemeente Apeldoorn